

INFOGRAFIKOS

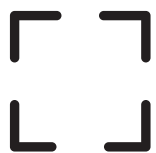

FOKUSAS

Atsakomybės apribojimas:

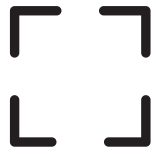
Europos Komisijos parama šio leidinio leidybai nereiškia, kad ji patvirtina jo turinį, kuris atspindi tik autorių požiūrį, ir Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateiktos informacijos panaudojimą

FOKUSAS

KAIP PASIREIŠKIA SMURTAS LYTIES PAGRINDU?

SEKSUALINIS PRIEKABIAVIMAS DARBE	PRIVERSTINĖ PROSTITUCIJA	SELEKTYVUS ABORTAS
SEKSUALINIS SMURTAS	DALIJIMASIS INTYMIŲ MEDŽIAGA BE SUTIKIMO	SMURTAS INTYMIUOSE SANTYKIUOSE
SEKSUALINĖ PRIEVARTA PRIEŠ VAIKUS ŠEIMOJE	SMURTAS PRIEŠ VAIKUS	PSICHOLOGINĖ PRIEVARTA
FEMICIDAS	PERSEKIOJIMAS	SMURTO LIUDININKAS

FOKUSAS

SMURTO FORMOS

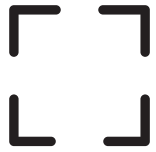
FIZINIS SMURTAS

SEKSUALINIS SMURTAS

ECONOMINIS SMURTAS

DVASINIS SMURTAS

PSICHOLOGINIS SMURTAS

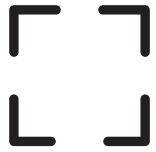
FOKUSAS

FIZINIS SMURTAS

Bet koks veiksmas, kuriuo tyčia padaroma fizinė žala. Fizinis smurtas gali pasireikšti kaip sunkūs ir nesunkūs užpuolimai, pasikartojantys ar pavieniai, laisvės atėmimas, kankinimas ir nužudymas.

STUMDYMAS, SMŪGIAVIMAS RANKOMIS	MUŠTI, DAUŽYTI SU KOKIAIS NORS DAIKTAIS	NAUDOJIMASIS (USTIONING)
PADARYTI RANDA, SUBJAUROTI	GENITALIJŲ ŽALOJIMAS	KANKINIMAS
SUŽALOJIMAS AŠTRIŲ GINKLU ARBA ŠAUNAMUOJU GINKLU	PRIVERSTINIS ABORTAS / NĖŠTUMO TĘSIMAS	ŽUDYMAS

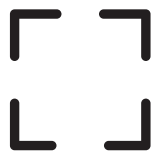
● FOKUSAS

● **PSICHOLOGINIS SMURTAS**

Bet koks veiksmas, kuriuo asmeniui padaroma psichologinė žala. Psichologinis smurtas gali pasireikšti, pavyzdžiui, prievarta, šmeižtu, žodiniu įžeidinėjimu ar priekabiavimu.

ŽODINIS PAŽEMINIMAS	GRASINIMAI	IZOLIACIJA, KONTROLĖ IR PAVERGIMAS
ĮŽEIDINĖJIMAI, NET IR VIEŠAI	PERDĖTAS PAVYDAS	ĮGŪDŽIŲ IR TALENTŲ NUVERTINIMAS
ELGESYS, KURIS KENKIA SAVIGARBAI	MANSPLAININGAS	GĖDINIMAS DĖL SEKSUALINĖS SAVIRAIŠKOS (SLUT SHAMING,) GĖDINIMAS DĖL KŪNO (BODY SHAMING)

FOKUSAS

ECONOMINIS SMURTAS

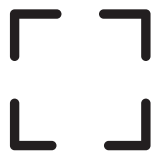
Bet koks veiksmas ar elgesys, darantis ekonominę žalą. Ekonominis smurtas gali pasireikšti, pavyzdžiui, turto sugadinimu, galimybių naudotis finansiniais ištekliais, išsilavinimu ar darbo rinka apribojimu arba ekonominių įsipareigojimų nevykdymu.

DARBO UŽMOKESČIO, ŠEIMOS IR
ASMENINIŲ PAJAMŲ KONTROLĖ

AUTONOMIJOS APRIBOJIMAS
(VAIRAVIMAS, ASMENINIO TURTO
ĮSIGIJIMAS, NUOSAVOS BANKO
SĄSKAITOS TURĖJIMAS...)

SUKČIAVIMAS, VERČIANT ŽMONES
PASIRAŠYTI DOKUMENTUS, IMTIS
EKONOMINIŲ INICIATYVŲ

DRAUDIMAS DIRBTI/PRIVERSTINIS
DARBAS

● FOKUSAS

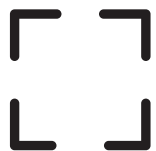

● **DVASINIS SMURTAS**

Bet koks veiksmas ar elgesys, kuriuo siekiama prievarta atversti ar prievarta atsisakyti kito asmens religijos arba priversti atlikti religines apeigas prieš kito asmens valią.

VERTYBIŲ IR RELIGINIO TIKĖJIMO
NAIKINIMAS SISTEMINGAI
TYČIOJANTIS

SMURTU IR PRIEVARTA PRIVERSTI
KITĄ ASMENĮ DARYTI DALYKUS,
PRIEŠTARAUJANČIUS JO
VERTYBĖMS, ARBA NEDARYTI
DALYKŲ, KURIE YRA PRIVALOMI
PAGAL JO RELIGIJĄ

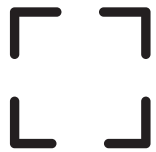
FOKUSAS

SEKSUALINIS SMURTAS

NEPADORŪS SKAMBUČIAI / RAŠINĖJIMAS TELEFONU	ATKAKLUS KREIPIMASIS	PRIVERSTINIS NĖŠTUMAS / ABORTAI
VERSTI ŽMONES DALYVAUTI KURIANT IR (ARBA) ŽIŪRINT PORNOGRAFINĘ MEDŽIAGĄ	PASIŪLYMAI NEPAGEIDAUJAMIEMS LYTINIAMS SANTYKIAMS	PRIEVARTINIAI LYTINIAI SANTYKIAI ARBA LYTINIAI SANTYKIAI ESANT NE VISIŠKAM ABIPUSIAM SUTIKIMUI
DALIJIMASIS INTYMIĄ MEDŽIAGA BE SUTIKIMO	PREKYBA IR IŠNAUDOJIMAS PROSTITUCIJOS TIKSLAIS	NEMALONŪS SEKSUALINIO POBŪDŽIO KOMENTARAI
EKSHIBICIONIZMAS	UŽGAULIOJIMAS (CATCALLING)	APČIUPINĖJIMAS

FOKUSAS

SEKSUALINIS SMURTAS

Seksualinis smurtas yra pagrindinių žmogaus teisių pažeidimas:

TEISĖ Į LAISVĘ

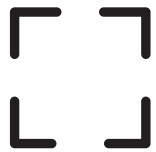
TEISĖ Į FIZINĘ IR PSICHINĘ
NELIEČIAMYBĘ

TEISĖ Į SVEIKATĄ

TEISĖ Į SEKSUALINĘ AUTONOMIJĄ

TEISĖ Į SAUGUMĄ

Seksualinis smurtas - tai bet koks lytinis aktas, atliekamas su asmeniu be jo aiškaus, laisvo, sąmoningo ir ilgalaikio sutikimo.

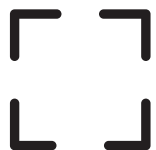

FOKUSAS

Seksualinis smurtas - tai pagrindinių žmogaus teisių pažeidimas, kuris buvo pastebimas nuo seniausių laikų, tačiau ilgą laiką buvo gaubiamas tolerancijos ir tylos viešojoje ir kultūrinėje erdvėje, kol praėjusio šimtmečio antroje pusėje dėl didelio judėjimo, ypač tarp moterų, ši problema buvo iškelta į viešų diskusijų akiratį.

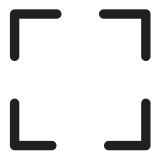
Visos seksualinio smurto formos, nepriklausomai nuo aukos lyties, yra žmogaus teisių pažeidimas: daugiausia dėmesio skiriame moterų ir mergaičių prievartavimui, nes būtent jos daugiausia nukenčia nuo šio pažeidimo.

FOKUSAS

SMURTO ATVEJŲ DINAMIKA, ELGESYS IR VAIDMENYS

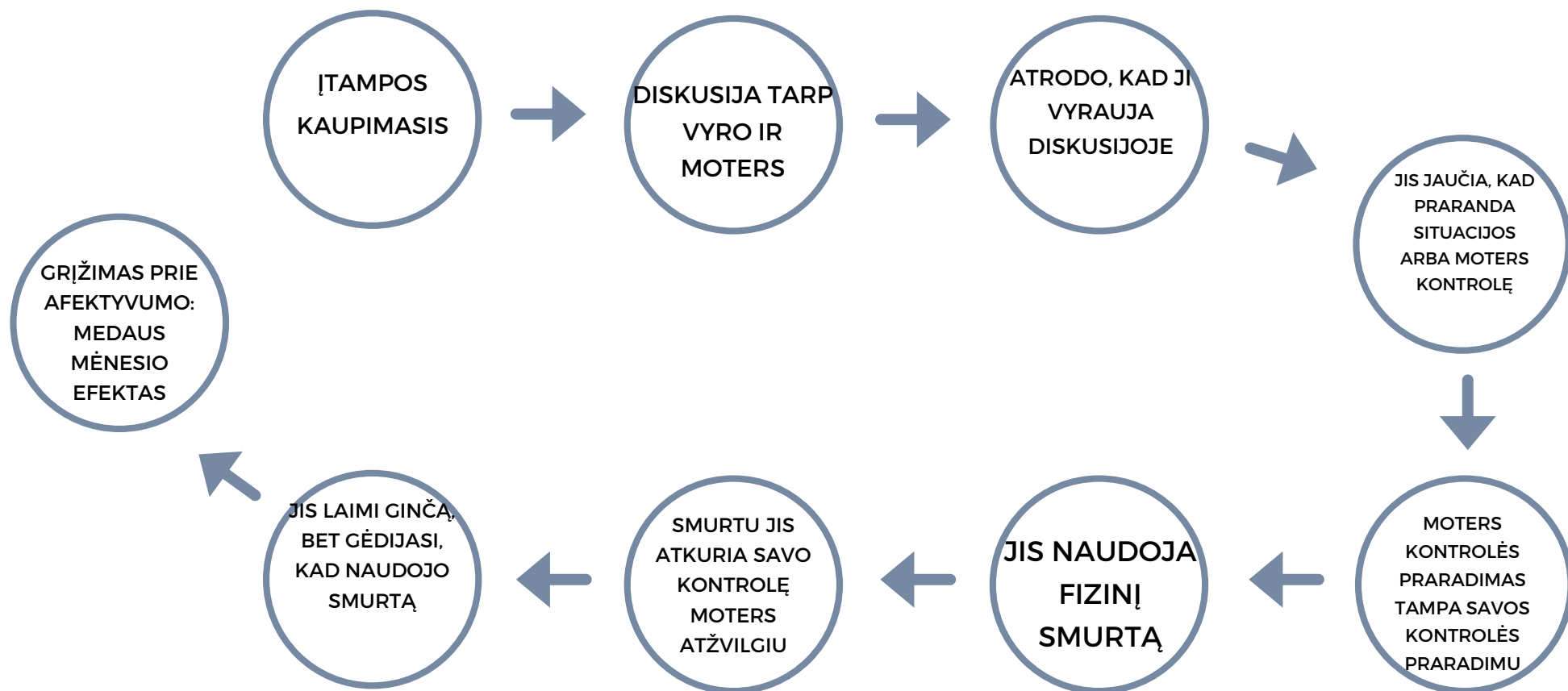
AUKA	SMURTAUTOJAS	KITI
<ul style="list-style-type: none"> • Baimė • Savikontrolė (nepasitikėjimas patikėti savo sunkumais) • Ambivalencija: partnerio baimė / partnerio apsauga • Kaltės jausmas • Visiška atsakomybė už santykius • Bejėgiškumo jausmas • Potrauminio streso sindromas • Strategijos ir vengimas	<ul style="list-style-type: none"> • Kankinimai (fiziniai, psichologiniai) • Emocinė dezorientacija • Izoliacija • Išsekimas • Pažeminimas • Meilikavimas	<p>Draugai, šeimos nariai, klasiokai, kolegos ar pažįstami vaidina svarbų vaidmenį nutraukiant smurto ratą.</p> <p>Atpažinti, kad artimas žmogus patiria sunkumų (požymiai ir pavojaus signalai: pasitraukimas iš santykių, nerimo ar depresijos būsenos, miego sutrikimai, prastesni mokymosi ir (arba) profesiniai rezultatai), yra pirmas žingsnis, padedantis aukai atsiverti ir apie tai pranešti.</p>

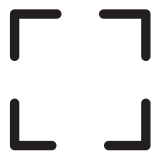

FOKUSAS

SMURTO RATAS

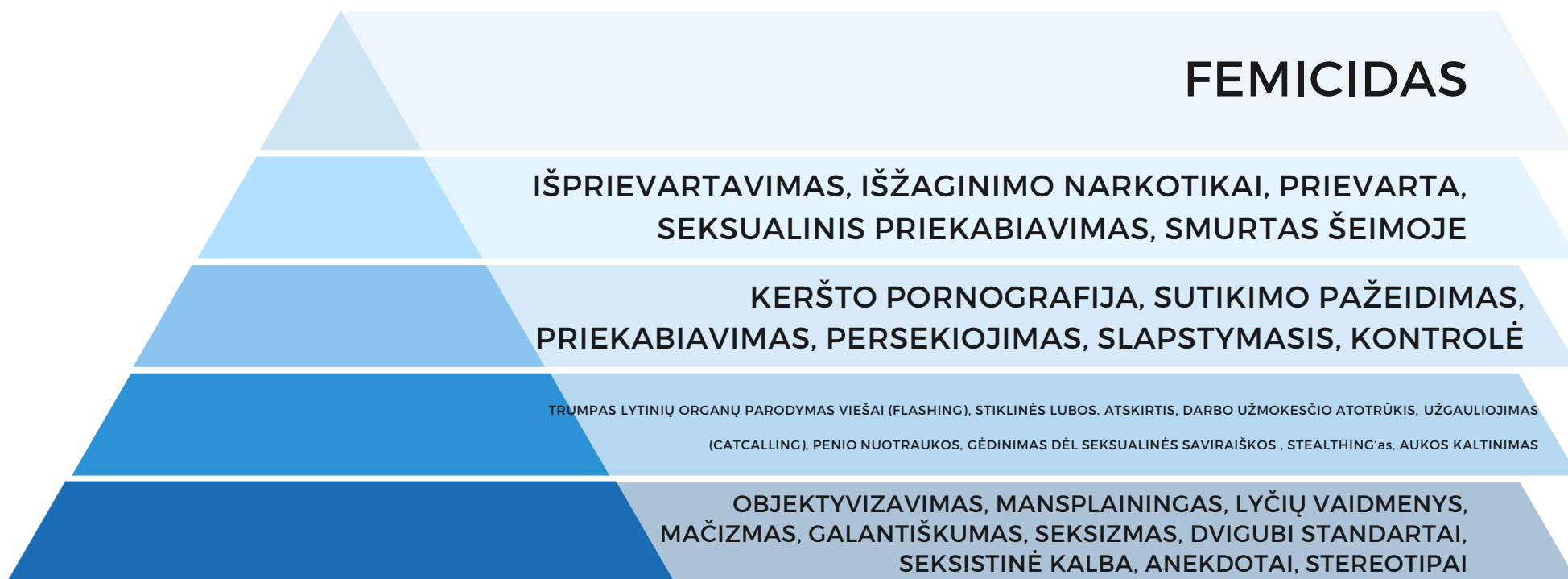

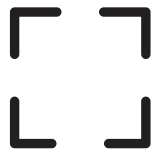
FOKUSAS

SMURTO PIRAMIDĖ

Piramidėje pastebima smurto didėjimo tendencija, kuri nuo pagrindo, kur aptinkame diskriminuojančias nuostatas, elgesį ir įsitikinimus, vis labiau blogėja, kol pasiekia viršūnę, kur aptinkame akivaizdų smurtą. Ne toks žiaurus elgesys apačioje palaiko ir įteisina elgesį viršuje, taip skatindamas prievartavimo kultūrą.

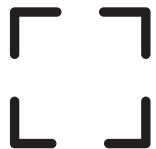
FOKUSAS

IŠPRIEVARTAVIMO MITAI

Smurto prieš moteris kultūra - tai kultūra, kurioje išžaginimai ir kitos seksualinio smurto formos yra paplitusios ir kurioje vyraujančios žmonių nuostatos, žiniasklaida, normos ir praktika normalizuoja, pateisina arba skatina smurtą. Tokį elgesį skatina stereotipai, kuriuos daugelis visuomenių, net ir moderniausias, puoselėja giliai širdyje kaip patriarchalinės vyrų ir moterų santykių sampratos liekanas, įsitikinimai, kurie iš esmės pateisina seksualinį smurtą, o galiausiai atsakomybę ir kaltę suverčia pačiai aukai.

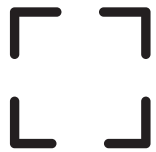
1994 m. mokslininkai Lonsvėjus (Lonsway) ir Fitzgeraldas, (Fitzgerald) tokį elgesį apibrėžė kaip „išprievartavimo mitus“, t. y., „nuostatas ir įsitikinimus, paprastai klaidingus, bet plačiai paplitusius ir nuolatinius, kurie leidžia neigti ir pateisinti vyrų seksualinę agresiją prieš moteris“ ir taip skatina ir stiprina išprievartavimo kultūrą.

FOKUSAS

Išprievartavimo mitų kategorijos:

NIEKO NEATSITIKO	JI SUTIKO ARBA JAI TAI PATIKO	JI TO PRAŠĖ
<p>Mitai perša mintį, kad moterys dažnai neteisingai kaltina vyrus išprievartavimu. Kitas plačiai paplitęs mitas yra tas, kad auka perdeda ir sumenkina faktus.</p>	<p>Mitas, kad moteris, sakydama „ne“, iš tikrųjų turi omenyje „taip“, tarsi norima pasakyti, kad smurtas moteris seksualiai jaudina. Jei auka iš tikrųjų būtų prieštaravusi lytiniams santykiams, ji būtų galėjusi pasipriešinti. Tai suteikia vyrui teisę priekabauti ir naudoti smurtinius metodus (vyras yra medžiotojas, o smurtas yra natūralaus instinkto perteklius).</p>	<p>Mitai, tokie kaip „ji naktį vaikščiojo viena“ arba „ji buvo apsirengusi provokuojančiai“, suponuoja kaltę ir atsakomybę. Vienas iš klausimų, dažnai užduodamų nukentėjusiesiems teismo nagrinėjimo metu, yra toks: „Ką vilkėjote?“.</p>

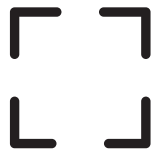

FOKUSAS

Pagrindinė mitų apie išprievartavimą funkcija - paversti auką kalta ir nušalinti prievartautoją nuo atsakomybės. Iš tiesų aiškiai įrodyta, kad žmonės, kurie tiki šiais mitais, yra linkę kaltinti auką ir pateisinti prievartautojus.

Remdamasi išprievartavimo mitais, viešoji nuomonė, susidūrusi su išžaginimo atveju, yra linkusi apibūdinti „tobulos aukos“ profilį ir apibrėžti elgesį ar situacijas, kurios gali „sukelti“ seksualinę prievartą. Toks požiūris sumažina seksualinės prievartos rimtumą, o vietoj to linkstama kaltinti auką ir iškraipyti faktus (aukos kaltinimas (Victim Blaming) ir gėdinimas dėl seksualinio išsireiškimo (Slut Shaming)).

FOKUSAS

BENDRO SUTIKIMO KULTŪRA

"Kalbant apie seksą, sutikimas yra svarbiausia. Sąvoka „sutikimas“ reiškia, kad santykiuose visada reikia gerbti abiejų partnerių valią. Norint užsiimti seksu, reikia žinoti, kad asmuo, su kuriuo norite užsiimti seksu, taip pat nori to paties.

Sutikimo išraiška - tai ne sutarties pasirašymas, o valios išreiškimas, tai įsitikinimas, kad visą santykių laiką yra abipusis noras būti kartu.

Tylėjimas arba „ne“ nesakymas nėra tas pats, kas duoti sutikimą.

Sutikimas lytiškai santykiauti turi būti savanoriškas ir laisvas visų dalyvaujančių šalių pasirinkimas.“

Amnesty International Italia, #iolochiedo